

همیشه‌های اقتصاد

پس انداز چیست؟

پس انداز، پولی است که پس از کسر هزینه‌های مصرفی از درآمد هر فرد یا خانواده باقی می‌ماند. نگهداری از پس انداز معمولاً به شکل وجه نقد است. از همین رو نگهداری از آن در کشوری مانند ایران که تورم بالایی دارد منطقی به نظر نمی‌رسد و بیشتر در کشورهایی مورد توجه است که تورم اندکی را طی سال تجربه می‌کنند. در کشورهایی مانند ایران نگهداری پول نقد از سوی مردم به معنای کاهش ارزش آن طی زمان کوتاه است و از همین روست که اکثر ایرانی‌ها همواره به دنبال محل مناسبی برای سرمایه‌گذاری برای حفظ ارزش پول خود هستند.

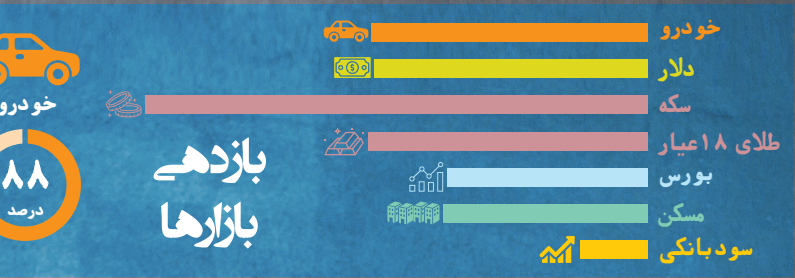
همه تخم‌مرغ‌ها را در یک سبد نگذارید

متنوع‌سازی دارایی، به معنی کاهش ریسک و وسیله سرمایه‌گذاری متنوع است. به این معنا که «همه تخم‌مرغ‌های خود را در یک سبد قرار ندهید». هر سرمایه‌گذار ریسک‌گر بزرگ‌تری به سمت حداقل تنوع میل دارد. متنوع‌سازی یکی از تکنیک‌ها برای کاهش ریسک سرمایه‌گذاری است. به یاد داشته باشید که متنوع‌سازی سرمایه‌گذاری همه ریسک را از بین نخواهد برد ولی در مدیریت پر نفوی (سبندی از سرمایه‌گذاری) به عنوان روشی برای مدیریت ریسک کل مورد استفاده قرار می‌گیرد. اما نکته مهم در این مورد آن است که سرمایه‌گذاری خود را به سمت بخش‌هایی غیرمربوط هدایت کنید؛ یعنی سرمایه‌گذاری‌هایی که احتمالاً در یک زمان و یک جهت حرکت نمی‌کنند.

مفهوم سرمایه‌گذاری در اقتصاد

سرمایه‌گذاری به معنی اختصاص دادن پول برای چیزی با انتظار سود و منافع از آن در آینده است به‌طور دقیق‌تر، سرمایه‌گذاری، تعهد پول با سرمایه‌بر برای خرید وسایلی با دارایی‌های دیگر، به منظور به‌دست آوردن منافع از آن است. از انواع سرمایه‌گذاری می‌توان به خرید و فروش سهام شرکت‌ها، اوراق در آمد ثابت، مسکن، زمین، طلا، خودرو، ارزهای خارجی و... اشاره کرد. البته سرمایه‌گذاری همواره با ریسک همراه است. به بیان دیگر این احتمال وجود دارد که با انجام یک سرمایه‌گذاری نادرست، ارزش سرمایه نیز کاهش یابد. بنابراین برای سرمایه‌گذاری در بازارهای مختلف بهتر است ابتدا با قواعد و ویژگی‌های هر یک آشنا شوید.

بازدهی بازارها

کدام بازار به سرمایه‌گذاران بیشتر سود را داد؟

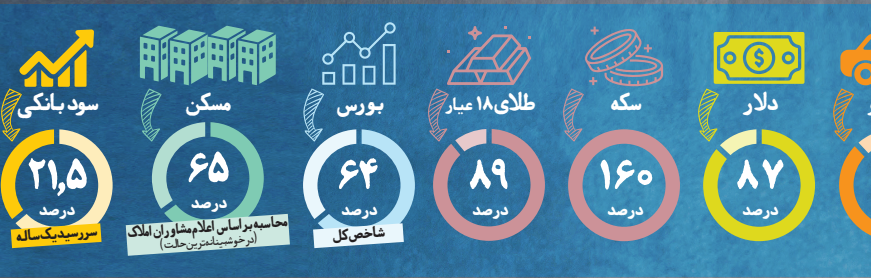
سود بازارهای ماله در ایران

سرمایه‌گذاران در بازارهای مختلف طی ۱۲ ماه اخیر چقدر سود کرده‌اند؟ این سؤالی است که برای ایرانی‌ها به‌خصوص در چند سال اخیر مطرح بوده است. بازارهای ارز، طلا و سکه، بورس، مسکن، خودرو و سپرده‌گذاری در بانک‌ها همواره مورد توجه مردم برای سرمایه‌گذاری بوده است. ایرانی‌ها برای حفظ ارزش پول خود (رئال) تمایل دارند که بدانند کدام بازار سود بیشتری برای سرمایه‌گذاری آنها پرداخت می‌کند تا سرمایه خود را به آن سمت هدایت کنند. داده‌های این اینفوگرافیک بر اساس مقایسه قیمت‌ها در نیمه اردیبهشت ماه امسال نسبت به نیمه اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ محاسبه شده؛ توجه داشته باشید در بخش خودرو و فقط قیمت برخی خودروهای پرطرفدار مدنظر قرار گرفته است. همچنین، در بخش مسکن با توجه به اینکه آمار آن مدت زیادی است که از سوی بانک مرکزی منتشر نشده، داده‌های مشاوران املاک در تهران و بررسی قیمت‌ها در بازار مسکن پایتخت ملاک قرار گرفته است.

میزان افزایش قیمت خودرو طی یکسال اخیر

میزان افزایش قیمت طلا و سکه طی یکسال اخیر

يك نکته

بانحوه محاسبه سود و اجرت طلا آشنا شوید

دلیل اصلی ارائه نرخ‌های متفاوت در فروش طلا از سوی طلافروشان، تفاوت اصلی در اجرت طلاست که نرخ‌های متفاوتی دارد و گرنه در بحث فروش طلا خام فرق چشمگیری وجود ندارد و تفاوت‌ها بسیار ناچیز است. به ارزان‌ترین طلاهای زینتی حداقل ۴ درصد اجرت ساخت تعلق می‌گیرد. اما به‌طور معمول اجرت‌ها بین ۱۰ تا ۲۵ درصد هستند. اجرت طلاهای پر فروش موجود در بازار به‌طور معمول ۱۵ و ۱۷ درصد است.

جواهر فروشان موقع فروش می‌توانند ۲۰ درصد سود روی جواهرات و طلافروشان نیز ۷ درصد روی طلا و سکه بکشند. ۹ درصد نیز مالیات بر ارزش افزوده است. یعنی غیر از اجرت ساخت که متفاوت است روی طلا ۱۶ درصد و روی جواهرات ۲۹ درصد سود کشیده می‌شود. طلافروشان موقع خرید طلا دست دوم از فروشنده هم فقط مجازند ۷ درصد سود را کسر کنند. معمولاً اجرت طلاهای ویترونی ۱۵ تا ۱۷ درصد است یعنی روی طلاهای خریداری شده بین ۳۱ تا ۳۳ درصد سود، مالیات و اجرت کشیده می‌شود.

نکته مهم در این میان این است که جواهرات برخلاف طلا بیش از آنکه جنبه سرمایه‌گذاری داشته باشد کاربرد زینتی دارد لذا مشتری بهای زیبایی و ظرافت جواهر را می‌دهد. نکته بعد این است که خیلی از جواهر فروشان اطلاعات کاملی از جواهرات و ارزش واقعی آن ندارند. سنگ‌های جواهر قیمت‌های بسیار متفاوتی دارد که همه از آن آگاه نیستند. اما برای اینکه مصرف‌کنندگان هنگام فروش خیلی متضرر نشوند طبق عرف بازار طلا و جواهر بهتر است جواهرات خود را به همان جواهر فروشی بفروشند که جواهر را از او خریداری کرده‌اند تا کمتر متضرر شوند. چون این جواهرها حتماً فاکتور و بنا به درخواست مشتری شناسنامه دارند و فروشنده‌ها معمولاً جواهرات خود را خریدار هستند در این شناسنامه‌ها عکس محصول، وزن و جنس سنگ، رنگ محصول و نام و امضای مرکز صادر کننده شناسنامه ثبت می‌شود.

دیدگاه

نرخ سود بانکی جذاب نیست

بهاءالدین حسینی هاشمی
کارشناس حوزه پول و بانک

مهم‌ترین بازار، بازار پول است. خیلی از مشتری‌ها ریسک‌پذیر نیستند؛ مخصوصاً آنهایی که سنشان بالای ۵۰ یا ۶۰ سال است. این افراد سراغ بانک‌ها می‌روند چون بهترین برای آنها بانک است. اما با توجه به اینکه نرخ سودی که بانک‌ها تعیین می‌کنند نصف تورم است خیلی‌ها ترجیح می‌دهند که نصف دیگر ارزش پول خود را جبران کنند؛ بنابراین سراغ بازارهایی می‌روند که حداقل به میزان تورم بازدهی داشته باشند.

اگر چه پول در بانک می‌ماند و جایی نمی‌رود و در نهایت به بانک برمی‌گردد اما به جهت اینکه از سپرده‌ها خارج و سیال می‌شود، می‌تواند سایر بازارها را تحت تأثیر قرار دهد. از نقدینگی موجود در کشور ۹۵ درصد پول‌های مردم در بانک است و ۵ درصد به صورت اسکناس و مسکوکات در دست مردم یا در صندوق بانک‌هاست. اما سپرده بانکی نسبتی بین سپرده‌های دیداری که اصطلاحاً به آن پول می‌گویند (حساب‌های جاری) و سپرده‌های غیردیداری یعنی پس‌اندازها (کوتاه‌مدت و بلندمدت) دارد.

قبلاً ۹۱ درصد سپرده‌ها دیداری و ۸۱ درصد غیر دیداری بود. حالا بر اساس آمار این نسبت، به ۲۵ سپرده‌های دیداری و ۷۵ درصد سپرده‌های غیر دیداری تغییر یافته است. به این معنا که سپرده‌ها در حال تبدیل به حساب‌های جاری و سیال شده است؛ چرا که مثلاً شما باید چک بدهید یا باید از حساب برداشت کنید. به این موضوع سیال شدن یا ناپایداری پس‌انداز یا اختلال در بازارهای دیگر می‌گویند؛ بازارهایی که دولت برای آن برنامه‌ریزی نکرده است. این موضوع خیلی نگران‌کننده است که حجم پول نسبت به نقدینگی به ۷۵ درصد برسد. ماهمیشه زیر ۱۵ درصد بودیم. در حال حاضر سود پایین سپرده‌های کوتاه‌مدت، سیاستی بسیار غلط تا جاذبه ایجاد کنند و افراد پول خود را به صورت بلندمدت سپرده‌گذاری کنند؛ در حالی که پول دارند سپرده کوتاه‌مدت سپرده بلندمدت نمی‌شود کسی که زیر ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان سپرده دارد آن را بلندمدت نمی‌کند، بلکه برعکس اگر سود سپرده کوتاه‌مدت را مثلاً ۲۰ درصد کنند استقبال از سپرده‌گذاری زیاد می‌شود.

در مورد بانک، توصیه ما آن است که نرخ سود بانکی را بالاتر ببرند تا سپرده‌ها در سیستم بانکی بماند و بشود برای آن برنامه‌ریزی و از هجوم آنها به در بازارهای دیگر جلوگیری کرد تا با این تورم‌ها هیچانی نشود.

